

راهکارهای مقابله با مشکلات پا در مرغ ها و بوقلمون های گوشتی

نویسنده: سعید مصلحی

مقدمه:

اصلاح نژاد برای بهبود عملکرد پیامدهایی دارد که از جمله آنها می توان به ناتوانی در راه رفتن و ایجاد مشکلات پا اشاره نمود. در واقع عدم تناسب بین رشد ماهیچه ها با استحکام پاها و رشد اسکلت دلیل اصلی ناتوانی پرندگان گوشتی سریع الرشد در راه رفتن است که نهایتاً به لنگش منتهی می شود. همچنین افزایش نسبت ماهیچه های سفید به ماهیچه های قرمز در اثر اصلاح نژاد بر وقوع این مشکل مؤثر است. این موضوع در سالهای اخیر به حدی در کشورهای مختلف جدی شده که برای ارزیابی آن روشی بنام شاخص لنگش (Gait Score) ابداع گردیده است.

عوامل شناخته شده ایجاد کننده لنگش در گله های مرغ و بوقلمون گوشتی عبارتند از :

۱- اصلاح نژاد برای سرعت رشد بیشتر موجب شده برخی نژادها مستعدتر از بقیه باشند. به طور کلی نژادهای با سرعت رشد بیشتر آمادگی بیشتری را برای ابتلا به این عارضه دارند.

۲- استرس: هر گونه تنش موجب افزایش هورمونهای غده فوق کلیوی و اختلال در جذب و انتقال مواد و اختلال در فرآیند رشد طبیعی به ویژه در استخوان ها می گردد.

۳- رئوویروس: عفونت ویروسی رئوویروس می تواند عوارض جدی و از جمله لنگش ایجاد کند.

۴- عفونت باکتریایی استافیلوکوک: عفونت نکروتیک مفاصل و استخوان ها

۵- صاف بودن کف کارتن حمل جوجه: تکان های شدید حین حمل و نقل و سرخوردن جوجه در صورت صاف بودن کف کارتن موجب آسیب جدی به اندامهای حرکتی و احتمال وقوع مشکلات حرکتی در سنین بالاتر می گردد.

۶- تراکم: تراکم بالا موجب کاهش تحرک در گله و در نتیجه کاهش جریان خون در پا و افزایش احتمال مشکلات پا می گردد.

۷- **کیفیت بستر:** خیس بودن بستر یا عدم استفاده از مواد بستر و پرورش بر روی سطح بتنی می‌تواند عامل مهمی در پیدایش مشکلات پا باشد.

۸- **عفونت‌های روده‌ای:** عفونت‌های روده‌ای و اسهال به علت دفع املاح و کاهش جذب ویتامین‌ها به ویژه ویتامین D_3 موجب مشکلات حرکتی در جوجه‌ها می‌گردند.

۹- **مشکلات تغذیه‌ای:** عوامل تغذیه‌ای می‌توانند در پیدایش مشکلات پا نقش داشته باشند که مهمترین آنها عبارتند از:

۹-۱- یکنواخت نبودن خوراک و مشکل میکس مواد: عدم یکنواختی و اختلاط نادرست مواد به ویژه با استفاده از میکسرهای عمودی می‌تواند موجب کمبود مواد مغذی گردد در حالیکه این مواد به حد کافی در جیره وجود دارند. کمبودهایی مانند فسفر، کلسیم، روی، منگنز و ...

۹-۲- کاهش پروتئین جیره به دلیل استفاده از مواد نامرغوب: استفاده از منابع مانند کنجاله سویای کم کیفیت، موجب کاهش پروتئین جیره می‌گردد و کاهش زود هنگام پروتئین جیره از عوامل اصلی لنگش می‌تواند باشد.

۹-۳- رقیق کردن جیره: هرگونه تغییر در فرمول جیره مثلاً کم کردن بخشی از کنجاله سویا یا تمام آن و جایگزینی آن با ذرت موجب به هم خوردن تعادل مواد مغذی و بروز انواع کمبودهای تغذیه‌ای می‌گردد. (افزایش انرژی جیره موجب کاهش مصرف خوراک و در نتیجه کاهش دریافت مواد مغذی می‌گردد)

۹-۴- استفاده از مواد اولیه کپک زده و آلوده: سموم قارچی مانند زرالنون موجب اختلال در جذب ویتامین D ، کلسیم و فسفر می‌گردد.

۹-۵- استفاده و یا وجود کنجاله کلزا، کنجاله گوار در جیره موجب افزایش مشکلات پا می‌گردد.

۹-۶- کمبود هریک از مواد معدنی یا ویتامینها: ویتامین D_3 ، کلسیم، فسفر، روی، منگنز، کولین، نیاسین، اسید فولیک، بیوتین و پیریدوکسین، همچنین عدم تعادل بین مواد معدنی مانند نسبت کلسیم به فسفر و نیز سطوح سدیم، پتاسیم و کلر

۱۰- **کیفیت جوجه:** استفاده از جوجه با کیفیت موجب کاهش مشکلات پا می‌گردد.

۱۱-مدیریت نور: نوردهی مداوم موجب افزایش مشکلات پا می‌گردد. برنامه نوری شامل روند افزایشی سپس روند کاهشی ساعات تاریکی ابزار مدیریتی مهمی در کاهش مشکلات پا در مرغ و بوقلمون گوشتی است.

۱۲-عدم یکنواختی واکسیناسیون به ویژه در واکسیناسیون بر علیه نیوکاسل

با رعایت عوامل مختلف مدیریتی و تغذیه‌ای می‌توان بر این مشکلات فائق آمد.

در ذیل به تعدادی از عوامل مؤثر در مهار مشکلات پا اشاره شده است:

- ۱- بکار بردن برنامه خاموشی با حداقل ۸ ساعت تاریکی
- ۲- میکس کردن جیره بصورت یکنواخت تا مواد معدنی و ویتامینی به طور یکنواخت در اختیار قرار گیرد. عناصر معدنی روی و منگنز و ویتامینهای کولین، نیاسین، اسید فولیک، بیوتین و پیریدوکسین تأثیر بسزایی دارند.(نولس و همکاران، ۲۰۰۸)
- ۳- حفظ تراکم گله به کمتر از ۱۲ جوجه در متر مربع برای مرغ گوشتی و تراکم استاندارد برای بوقلمون با توجه به سن پرورش
- ۴- استفاده از پوشال جهت بستر و نیز مدیریت بستر جهت خشک نگه داشتن بستر
- ۵- رفع استرس‌ها در گله
- ۶- تغییر تدریجی از جیره استارتر به رشد (بیر و همکاران، ۲۰۰۲) و از رشد به پایانی: این تغییر باید به صورت تدریجی باشد تا از استرس جلوگیری شود و پرنده به مواد مغذی مورد نیاز دسترسی داشته باشد. (باید بین جیره های استارتر و رشد یک جیره میانی در نظر گرفته شود. زیرا تغییرات پروتئینی از یک مرحله به مرحله بعد باید به صورت تدریجی باشد)
- ۷- استفاده از توکسین بایندهای مناسب (بیر و همکاران، ۲۰۰۲): این مواد با جذب سم‌های موجود در مواد خوراکی از تداخل این سموم با مواد مغذی جلوگیری می‌نماید.
- ۸- ایجاد تحرک در گله طی ساعات روشنایی هر ساعت ۱ مرتبه
- ۹- جلوگیری از اسهال و انتریت و در صورت وقوع درمان سریع اسهال همراه با استفاده از آنتی بیوتیک مناسب و درمان کمکی با استفاده از پاورشل و B.complex
- ۱۰- خرید جوجه با کیفیت
- ۱۱- مدیریت دانخوری‌ها به نحوی که روزانه حتما یک مرتبه دانریزی به تاخیر افتاده و گله دان موجود در دانخوری را تا آخر مصرف نماید.

